

Appelscha (Gem. Ooststellingwerf). S. 25 (Stellingwerf)

1. a. x dā kip m̄ ð: vəkəl sin dā m bī xā bānā r̄ t
2. mī mo.ət χeft əblu: m̄: vɛ: tər
3. se: i spɪ n̄: tɛgʔsvo.ədəχ nit ā: əsasm̄ t
māsɪnən
4. tynv̄ mspit r̄ is mī va. r̄ k- of vɛ r̄ k
5. vpdart χɪ r̄ kre: gʔ χā sχiməl əgʔ b.ə.ə.ə
6. dā timərman hēt r̄ splintər in d fɛ n̄ ər
7. dā sχipər sliktəm vma lip m̄- of vma munt
8. Indi fəbrīk i x n̄ i k s tō xi. n
9. pə x v̄ p j ų n̄ k a n d ə χ b r a. r̄: n̄ i j o u
10. bā: s- of kār stl̄. ē b r i n̄ m̄ e. b̄ m̄ f̄. ə. r̄ gl̄. ə. x̄ r̄
bi. ə // r̄ f̄: m̄ ə l (t̄ i n̄) - m i n̄ ər - h a l f ' m i n̄ ər - ð.
χ l a. r̄ s i n //
11. brɛ n̄ o. ə s t w e: k i d o - of e i g e n e r f i. ə p u n t
hā. sən
12. se: hē b̄ m̄ mēt hā fē b̄ m̄ (1) of f i: v̄ m̄ (3) - d r i
fl̄. ə. v i n v p s f̄: p̄ m̄
13. hē: v o l m e i: s l o. ə - of s l a. r̄. ə - m e t r̄ k n o p d
14. I k h e b̄ s i n k n e i d s i n
15. s a n d s r̄ k l o. ə s h e t s (h e e f t e r) f a. n t j o. ə r n i t
f̄ f̄: t s a n d s r̄ n // d a r v o t n i t f̄ f̄: t s m e. ə r a n d s r̄ n //
16. I k b i b l i d s d a r k n i t m e t h i n χ a. r̄ m b i n
17. I k h e p t n i t d o. ə n h a r
18. v i h e t a. n v e l d o. ə n - d i d e r a n k u m t
19. s p i n s - s p i n s v e r - of s p i r a. r̄ χ - r e. ə g e b o l (1)
of r e. ə g e b o l (3)
20. p e t s - h u t - m a s s - f i: g a m a t s (v i j g e m a t) -
t: x m a s s - k l o t s - t v i t s m a s i n - ə t s v a t s
m a s i n - s t o. ə r i z a r - f l u d e r m a s s - ə t h u t i n -
b a r n - b a n s u t - t l a. r̄: n t (w e i l a n d) - d a f e n s
(v a n o u d s e n o o k n u n o g v o o r p e r e e l e n h e i d e , a l
of n i e t o n t g o n n e n) - χ r e i d s (n i e t v e e l g e b r u i k t) -
d a m s. ə d r̄ (h o o t l a n d) - d a χ a. r̄ r̄ n (w e i l a n d
t u s s e n w a l l e n) - p a r d e s t u l (1) - of p a r d e s t u l (3) -
h e: d s - of h e: g a - k i k k a r - ' k l e i k i k k a t (d i k k e
g r o e n e k i k k e r) - f l i n d a r - u. l o (n a c h t v l i n d e r)
21. d i h e: r l b r i n t ə h i l s v e: r a l t of b u l i r e p ē r u a r
22. i k r i: gʔ ə: s t r i n k r a. r̄: l̄ n̄ f a m e i
23. e n g a l a. n t l a. r̄ t ə m p r u t s o: l d s - of v. ə. l d s
sχip m̄ s l o: p m̄
24. h i h e t r̄ k e. ə m b i t f a. n̄: h u n t h a r t
25. χ e: f m i t v i - of t v e: (3) - b r e. l̄: d s s t i. ē n̄:
26. d a. r̄ t s t a. n d b e. l t s t o. ə t a r n i t m e. ə r
27. d i m a. n h e t r̄ l e: b̄ m̄ a. r̄ x a m p r i n s - of p r i. s
28. d a d y: v a l i x n i t i n s h e: m a l b l e: b̄ m̄
29. d s sχul k i n d a r h e b̄ m̄ m e t m e: s t s n a s e: t u
v e s t
30. I k a. n t s x n i t k u m̄: f̄ f̄: d a. r̄ k l o. ə b i n
31. d s k u. ə n̄ (k o e i e n) - d s f a. r̄ k ʔ s (d e v a r k e n s) -
m̄ f̄ gʔ g r a: χ l i. m e: l i n t d r i n k ʔ
32. h e i k a. n i t n a. s i v a. r̄ k h e h e t a t i n s k e: l -
of i n s h a l s
33. s e t a z ð. s t o k i n d i b e s s e m
34. n e: k e: g a l n̄ i x t a t i t
35. h e: j o n. i k h e v a. l t v e: k e. ə a n̄ ə r̄ f̄: p̄ m̄
// h̄ f̄ a a n t o e p of g r o e t v o o r m e n s e n , v e r z o e k o m
r u i m t e t e g e n o v e r m e n s e n e n d i e r //
36. d i p e: r a i x n i t r i p s v a. n t d s p i t r̄ b i n s d v i t
37. s a b i n s t l a. r̄: n t i n - of n a. d s b o. u. of n a. r̄ t
χ r i j l a. r̄: n t (g r o e n l a n d) - of d a χ r e i d s v p. - of v o o r
e i e r z o e k e n of t w i f s t e k e n b v.: t f e l t i n
38. s a h e t a m e. ə s t h̄ f̄ l̄ p̄ m̄ v m t χ e l t o p t a m e: k ʔ
39. h e i b r i n t ə t n i t s o f e: r - of j o n g e r f e r - h a r
40. s a i x d s h e l t s f a n d s m e l k v e l k v i t
41. d s m ā. r̄. m u t f̄ f̄ s i f r o u v p k u m̄:
42. I n d s v a l t s χ a. r̄ r̄ n (v u d e s c h a r r e n) s w e m̄:
i s χ a. r̄. ə. l o k - of χ a. f e. ə. l o k
43. h e c h e t r̄ b u l p r o. ə t v m d a r t i s o s t a r k i s
44. v e i m u t r̄ d s h e l t s d a r f a n h e (b) m̄ ē. j i m
d a ā: n o l a r s h e l t (ə)
45. h e l p m i e: b̄ m̄ v m d a r t b e d s v p t a t i l n̄ // d s
b e d a r e. i d = b e d m e t i n h o u d //
46. ð. x s t i m a r m a n i s o f e t a. r̄ n̄ s l a. r̄ k r
47. s a h e b̄ m̄ v e (d a) t v i (a) t f e s t s - of f e: s t s - s p u r n̄: k u n

48. da tyman- of kwe: kwe sarl da bo: m ent?
 49. du e:st at fē. stōr- of at xlar. x(1)- of at rā: m
 (3)- e: b m dirχto
 50. da klōks baginta lyd n fō. dō pre. k- of
 at lpt (het luidt) fō. dō pre. k
 51. spre: - 'kikert - geen vormen van „spreiden“
 52. di frōu hetat hō. dō knipō lō. at n- of hetat
 hō. dō ofkre: g? (1)- of kre: g? (3)
 53. sin heit het m se xj. dō lan nō xuls gō. dō
 (1)- of xj. dō (3)- lō. at n
 54. Ik hetom ofrō. dō n- om sō. lē. tō nōχ bēit
 vā: tōr lā. nō (tō lō: p m)
 55. mu: s klōtēgō frōχ? di sij's hi. dō nit fōlō
 56. stin: pōt n- biniks ve. at || kō. lō pōt n-
bruine inmaakpotten, da (grijs met blauwe
slingers gevepde) sō. lt krykō wordt niet keuls
genoemd.
 57. o: b m || dō tōng stō. at ins hūks || kō. xōl-
 he. at - 'est rētis inst he. at ste. = blauwe
muurtegels in de open haard ||
 58. Ime. at ist nōχ tō kō: lt (1)- of kō. (2) lt (3)
 vmtō kō: tōn
 59. di ke. dō gēft (1)- of χēft (3)- a mo. dō - of
 helder - lōχt nō
 60. he: trōk at pe. at anō stō. t (1)- of stō. at (3)
 61. tūχ kwarm: jim hi. dō a. lō jō. dō n- mit
 dō mar: zē (1)- of mar: zē (3)
 62. 'do: m(ā)ne. se: dō. t χōt fulmā: kt is
 63. i: sa: g? mi vel mar: i heb m- nixte: g?
 mi se. χt
 64. da swelvōz kō: m: v kχōu ve: z
 65. vōjō fandā: χō nito dam:
 66. mō: g? se: v kχō: χ he: sō
 67. mi mō. tōr is kōpōt
 68. at het n- vā: r mō dō. χ vōst- entixōn mō. zjō
 dō. b m t
 69. dō. t jōχin lōpōt v p- blō. atō bi: n:

70. da sit n- vā: stō- of skō: rō (1)- of skō: rō (3)
 indi kōnō
 71. ik vōu. vel dō. tōpōst v bō. f brōχtō
 72. sōksdwa. z bō. nō. tō. s kō. nō. ni mēt v mōχō. dō. n-
 of kō. nō. χi χōduntō mēt heb m
 73. ik he pūnō a. nt hātō
 74. nō. dō- of nā: - t kō. f dō. rō. χ? spā. n: v e: t pē. at
 fō. dō nēiō kō. rō (2 of wīden)- of vā: g? (1
wīden)
 75. ik bī vāt kō. dō. xō. s nnt fā. nō mō. rō (1)- of
 mō. rō (3) (a. l)
 76. da sō. nō fā. nō. dō kō. dō. nō. nō. het v k sō. lō. dō. t v e. s t
 77. v e: (t) i χi vā: g? mē: kō. tō vō: n: || 2. spā. m bō. gō
 (1)- of v m pū. lō. bō. gō ||
 78. di rō: x? heb m lā. nō stikōs
 79. ik χlō vō (1)- of oōk χlō. vō. rō (3)- χi vō. at fān
 80. at kint vā. kō. l v e. χ (meer gebruikelijk dan
de harde aanduiding dō. at) e: rōt dō. pē. vō. dō. n
 kōn
 81. sin o. dō. n- lō: p m ē. sin o. dō. g? t rō. dō. n:
 82. dō. t mē: χin fā. n hō. dō. ik mēt n- kō. rō. fō. n
 ... dō dō. bō. s tō. gō. dō. n (1)- of χō. dō. n (3)- v m bō. rō. mō. lō
 tō. s y: k?
 83. dō. mī. s t n- t rō. mō. y t i lē. dō. r
 84. he: s e t nō. kē. l v p fā vō. n dō. r ē. gō. v e. l t- of
 he: rō. dō. dō. dō. t s v vā. t dē:
 85. at vā. x dō. mē: s n- nā. r gō. s a: n dō. s v m tō
 dū. n a. v m χ e. l t
 86. dō. mō. n i s hā. d rō. p. gō. fā. n dō. dō. e. s t
 87. di v e. χ lō. p t m i t n- bō. χ t- t i x n ē. dō. v mō. dō. dō
 lā. nō. s
 88. ik he. p n- t rō. mō. mēt nō. p m: fō. dō. dō. k lē. i nō. jō. nō
 89. dō. bō. k i s mō. at i n: 'bō. dō. lō. kō. s tō
 90. s i: fā. s i n (1)- of fē. s i n (3)- vā. r t n i t lā. n m a. r
 v e. l mō. dō. i
 91. i n t s k a: t i s tō. x v p m b e. s t n
 92. di kō. n o. dō. x t u k- of χ u t- s i t n- || v n f r e m dō

93. kikas a: min hu.t uk fir: kφn:
 94. ik ve.t nit v.ðkam syk? mut
 95. ɔŋkɔ.ɔlə(1)- of kɔ:lɔ(3)- keldar i zbest fφ.ɔt bi: r
 96. ik mus ɔsɔblut dɔɔŋk? um a:ntɔ stɑ.rk?
 97. ik sɑ.l e.ɔst ɔ- of ɔt- kœ:l vɔð de:lɔ hœ:l?
 98. mim bry.ɔr vɑ.s my:
 99. dɑ mɛlkbu.ɔr hɛt ŋ grɔ:tɔ(1)- of xɔ:tɔ(3)-
 kɔtɔ
 100. di supɔ i z dɑnɔ ɛ. su.ɔr- sty: rɑmɔr mɛt
 vɔrɔmɔ
 101. vɛɛ sɔlɔn(1)- of sɔlɔn(3)- di fɑt(ɔ) i ŋ: y: rɔ
 fɔlsmitn kφn:
 102. dər fɑtlt nɪks vɔm tɔ sɛg? - of a:ntɔ
 mɑ.rk?
 103. hɛi kɔmt no.ɔit ŋ mɑnyt tɔ lɑ:tɔ
 * Imitɑ: lɔs bɪm bɑ.rg? di fɔ: r spɛ:ɪn(1)- of
 spɛ:ɪdɔn(3) || spɛ:ɪdɔn - of ruwer kvɑ:k? = kvɑ:tɔn -
 spɔwɛn; spɛ:ɪn = overgeven; si: vɔrɔn = kɔɔɔɔɔ
 vɑn mɛnsɛn; flibɔrɔn: di ku di flibɔrɔt fɑ:n
 ɔxtɔrɔn ɛ fɑ:n fφ.ɔrɔn
 105. dɑrfɔ: dɔr vɔtɔ dɔvɔk? || sɪxu: fɔn = a:ndɔvɔk?
 = a:nduɔwɛn ||
 106. Im bɔlɔvɑ.t (bɔlɔvɑrd) hɛbɔn, xɔ stɔk yɔ
 - bɔvɔgɔ fɛ.ɔt
 107. i. mu d ŋ ɔskɔm: dɑn kɔjɔ ɔs fɔ.ɔl - of
 fɔ: l(tɪn) - ɔz e: bɔn sɪn
 108. hɛi i s fɑ: le: vɑ:dɔn kɔm: mɛt n pɔvɔtɔ sɛntɔ
 || xɔ.ɔtɔ fɔvɔn - dɪkke bɛurs ||
 109. di dφ: rɔ i s fɑ:m bφ: k? hɔ: lt - of vɛrɔudɔrɛnd
 bɔ: k? hɔ: lt mæ: kt || ɔm bɔ: k? bɔ: m = een bɛuk ||
 110. ɔntɔɔdɑ fɔɔ mut nɛi ŋ kφn: || vɔ: f: pɔlɑt ||
 111. ik hɛb hi.ɔ grɔfɔ(1)- of xɔfɔ(3)- sɛ: t mɑrt vɑs
 xɔ: xut sɔ.ɔt
 112. dɑ bɔvɔwɔr sɛxt ɔt i z nɔx tɔdy: r ɔm tɔ bɔvɔr
 113. bɑ.kɔ - i k bɑk - i. bɑk? (jy-26) - hɛi - of hɛi - bɑkɔ
 bɑ.kɔi - vɛi bɑ.k? - i k bɑ.kɔs - i. bɑ.kɔtɔn - hɛi

- bɑ.kɔs - vɛi bɑ.kɔtɔn - vɛi hɛbɔn bɑ.kɔ
 114. bi:dɔn - i k bi:dɔ - i. bi:dɔn - hɛi bɔɛt - vɛi bi:dɔn -
 bi:dɔn vɛi - i k bφ:t - i k hɛ bφ: dɔn - bφ: dɔn
 sɛɛ ɔ: k
 115. tɪxɔn kɛi:ntɪn mɑ.r hɛi i s xut
 116. i: kφn: hi.ɔ ɛi:ɔr kɔɔg? vɔð mɑ.rk
 117. hɛi hɛt sɛxt hɛi sɔl vɔmɛi dɛŋk?
 118. dɑ mɛ:t - of mæ:xt - sɛ: dɑti gɔlɪk hɑ:dɔ
 || mɛ: xɪn: vɛrloofɔ - mɛ:t vɔr vɛrloofɔ i s ruw ||
 119. dər vɑ:rɔn fɪf pɔi: xɔn
 120. vɔndɔr di i. k? bɔ: m lɛxt ɔt fɔl ɛkɔlɔ || i: k
 sɪxɛlɔn = ruw schillen; tɪs aɪl mɑ.ɔl i: k hi.ɔr =
 soortnaam, eikenhout ||
 121. ɔt vɔ: tɔr i z a: nɔ kɔ: ktɔ || ɔt rɑ: st || ɔt kɔ: kt
 a: l ||
 122. ɔt hɛi i z nɔx xɔvɔn - tɪxɔn mɑ kɛk mɛit
 123. mɑ: fɔnɛ: xɔ vɔt mæ: kt mɪt n ɛi - of mɪt
 xɛ: l fɑ:n: ɛi - of dɔ dɔ: rɔ
 124. dɑt bɔ: m pɪn sɑ.l dɔ.ɔ nit bɛst xɔ: i ŋ vɪlɔn
 125. dɔ. mɔnɛ hɛt xɔi fɔ vɪn
 126. ɔ. s ɔ: lɛ(1)- of ɔ: lɔ(3)- hɔs i z ɔfbrɑ: nt
 127. dɑ mɛlk spɛ:ɪt dɑ ku yɔ tɛtɔs (= spɛnɛn)
 || ɔt xɪ: ɔr = hɛt jɑddɔr ||
 128. dɑ kɔstɔr lɔt ɔ klɔkɔ || ɔŋ kɔys - kɔyɔn ||
 129. dɑ bɔ: m: - of a: rɔm - fɑnɔ kɔ.ɔjɔ bɔ: g?
 dφ.ɔr vɔndɔr tɪxɔvɪxt
 130. dɑ tɔwɛ: dɔyɔs kɔvɑm: (nɔ.ɔ) bɔyɔn
 131. sɔ hɛbɔn bunt ɛmblɔu slφ: g? - of hɔut
 132. dɑ sɪj i z vɑt dɑnɔ
 133. dɛ lɛ: tɔn pɑk tɔnɛ: (1)- of tɔnɛ: (3)
 134. ɔt i z nɔ skɔft - of hi: l sɛt - fɔlɛ: dɔn dɑ kɔv
 si: n hɛ || i k hɛbɔt jɔ gɛ: bɔn || jɔ = dɑt. ɛn acc.
 vɔrɔm vɑn i: ||
 135. fɔɑ: nɔkɔ (frɑnɛkɔr) vɔt hɪlɔndɑrɔl - of
 hi: lɔmɔ.ɔl mɛ: i jɔ stɑt(1)- of stɑt(3)
 136. dɔn - i k dɔt - i dɔ. nɛ. hɛi dɔtɔt - vɛi dɔ. nɛ -
 jɔm dɔnt - sɛi dɔnt - i k dɛ: jɔt - i: dɛ: dɔn ɔt-

- hei de: t - vei de: dant - jim de: dnt -
 sei de: dnt - de: jiktart - de: jarat mar -
 de: d? sei at mar
 137. dφ: p m - dφ: p j r k - dφ: p font - of at dφ: p bek?
 da s v l d a s t a n
 138. d n s k ? - hei d n s t - hei d n s t a - hei h e t d o e s t -
 of d n s k ?
 139. bin a - ik bin - i. bin - hei bint - vei bin -

- jim bin: - sei bin: - bint hei - bpn hei -
 ik bpn - ik he bpn:
 140. Locale landnamen: b a n d r a - h a - b o o r u
 (roede) - mat = booru
 141. Locale waternamen: da for^{at} (de Comp. vaart)
 da rimslo^{at} (Riemsloot) - at di: p (Het Kleindiep)
 da v i k ? (Wijken) - da x r o p m (Grep-
 pels)

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is 'apels'x^{at} of 'apels'ka (Fries)
 De inwoners heten: 'apels'x^{at}as - of 'apels'kestas
 Geen bijnaam bekend.
 Aantal inwoners op 1 Jan. 1950: 3682.

Geografische naam. De voornaamste buurten zijn: da balt (De Bult) - t a t ' v i s ' x a (Berwissa) -
 ε.^o k i n g (Zakking) - da bu: r a s t r e: k - h i l d ? b e r x (Hildenberg) - v r l o m s t a t (Willemsstad) - da k i k a ' p o. l a -
 o: l d a ' v i l o m - da f o k (de Fok) - da o: l d a m p: l a - da v e. b m a (De Weeme) - da t a x t a x ' b a n d a r - da
 hondert'fiftax b a n d a r

Berwissa heeft twee dialecten: een Fries en een ouder Saksisch dialect. Voor 135 gezinnen is de
 huiselijke omgangstaal Fries, voor 129: Stellingwerfs (of: bu: r s - of krum, zoals de bewoners zeggen) en
 voor 9: Nederl. (mededeling van de H. H. J. Bergveld, berustend op een schoolenquête).

Ieder houdt zich aan zijn eigen dialect; tweetaligen vormen een uitzondering. Op straat hoort men
 zowel Fries als Stellingwerfs; bij vergaderingen en dergel. bedient men zich van het Nederl. Een Friese preek
 is nog niet gehouden.

De bevolking bestaat grotendeels uit boeren en arbeiders. Naar elders gaan er geen te werken;
 momenteel komen hier wel ± 150 D.V.W.-arbeiders naar de ontginningen. Marktplaats: Leeuwarden (via
 de handel). Winkelplaatsen: b s s e n of Groningen.

Zegslieden. 1. Hendrik Tollens Jonkers; 78 j.; hier geb.; scheper; heeft steeds hier gewoond; V.
 van hier; M. uit Surhuisterveen; spreekt steeds dialect.

2. Hendrik Johannes Jans Bergveld; 48 j.; hier geb.; administrateur; woonde van 1928-'48 te
 Oosterwolde, overigens hier; V. en M. van hier; spreekt Stellingwerfs, Fries en Nederl.

3. Hendrik Anne Schapel H o o m n; 24 j.; hier geb.; los arbeider; heeft steeds hier gewoond;
 V. van Steenwykerwold, M. van hier; spreekt steeds dialect.

Opmerking: Het is moeilijk de ver binding sk van sx te onderscheiden.